

בס"ד

פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו

וארטים לפרשת בהר

כה ד-ה. ובשנה השביעית שנת שבתון וכו' שבת לה' את ספיח קצירך לא תקצור, זה לגבי שמיטה. ואילו לגבי יובל כתוב יובל היא קודש תהיה לכם לא תקצרו את קצירה. הנה יש ב. שינויים בין שמיטה ליובל, שמיטה נקראת שבת, ויובל נקרא קודש. שינוי נוסף שבשמיטה איסור העבודה בשדה הוא בלשון נוכח - את ספיח קצירך לא תקצור, דהיינו את הקציר שלך תשבית. ואילו ביובל הוא לשון המוסב על השנה לא תקצרו את קצירה, היינו את קציר השנה. וי"ל, אומר ה'משך חכמה', דהנה הגמ' בביצה יז אומרת ששונה קדושת שבת מקדושת יו"ט, שקדושת שבת היא קבועה וקיימת מששת ימי בראשית, היינו שלא צריך לעשות פעולה שהשבת תתקדש. אבל יו"ט, ישראל מקדשים אותו ותלוי בהם הדבר להקדימו או לאחרו. וכמו כן שונה יובל משמיטה דאילו שמיטה היא קבועה וקיימת כל שנה שביעית, אפילו אם לא ספרו את מניין השנים, ואילו יובל תלוי בישראל ואם לא תקעו וכו' אז הוא מותר בזריעה. וכעת הכל בהיר וברור. שמיטה נקראת שבת כי היא כמו שבת שחלה מאליה ואיסורה הוא בכל מצב, לכן כתוב את ספיח קצירך לא תקצור בלשון נוכח. ואילו יובל הוא נקרא קודש כיו"ט הנקרא קודש, כי שניהם חלים ע"י ישראל מקדשים אותם, ואיסורה הוא בלשון שמוסב על השנה, כי רק אם קידשת את השנה אז הוא אסור אבל הספיח עצמו לא אסור מעצמו כלל.

כה ו. לכם לאכלה ולבהמתך. הקשו לגר"ח קניבסקי מדוע בפסוקים של שמיטה הוקדמה אכילת אדם לאכילת בהמה, הרי יש דין לתת לבהמה לפני האדם, כמ"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך ורק אח"כ ואכלת ושבעת. ותיירץ הגר"ח שהיות ואנחנו מדברים כאן על פירות שביעית שאוכל הראוי לאדם יש דין לתת לאדם ולא לבהמה, ורק כשלא ראוי לאכילת אדם נותנים לבהמה, לכן נכתב לכם לאכלה לפני לבהמתך, שלא נטעה לומר שמותר לתת אוכל של אדם לבהמה.

כה י. וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל היא תהיה לכם וגו' ואיש אל משפחתו תשובו. לכאוי יש כאן כפילות בפסוק. כי הרי הכל הולך על שילוח עבדים, גם וקראתם דרור לכל יושביה, ואח"כ שוב ואיש אל משפחתו תשובו והיינו העבדים, ולמה נכתב פעמיים? וי"ל, אומר הגר"י ע"פ הגמ' ברי"ה ח: עה"פ וקידשתם את שנת החמישים שנה מה ת"ל לפי שנאמר ביום הכיפורים, יכול לא תהא מתקדשת אלא מיוה"כ ואילך, ת"ל וקידשתם את שנת החמישים, מלמד שמתקדשת והולכת מתחילתה. מכאן אמר רבי ישמעאל, מר"ה ועד יו"כ לא היו עבדים נפטרים לבתיהם אך גם לא היו משתעבדים אלא אוכלים ושמים וכו', כיוון שהגיע יו"כ תקעו ב"ד בשופר מיד היו עבדים חוזרים לבתיהם, וכ"פ הרמב"ם י יד משמו"י. ולפי"ז מתבאר הפסוק כך: וקידשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרור, והיינו שמתחילת שנת החמישים קוראים דרור שלא מעבדים את העבדים, ומסיים הפסוק יובל היא וכו' והיינו שביו"כ שאז קובעים את היובל, אז ושבתם איש אל משפחתו.

כה יד. וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו וגו'. יש להקשות מדוע הוספנו ממכר היה מספיק לומר וכי תמכרו לעמיתך? וי"ל דמצינו בשו"ע שדין הונאה הוא דווקא כשמוכר ממכר אבל בעה"ב המוכר כלי תשמישו אין בזה הונאה כי לבעה"ב חשוב הדברים שלו, וא"כ י"ל דזה מה שרצינו לומר וכי תמכרו ממכר זה דווקא ממכר אז יש בעיה של הונאה אבל בכלים אחרים אין בעיה של הונאה. לוית חן.

כה כ. וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וכו', וציויתי את ברכתי. לכאורה קשה איך יאמרו בשנה השביעית מה נאכל הרי אדם אוכל כל שנה מהתבואה של שנה שעברה וא"כ בשנה השביעית יש לו כי בשנה השישית הוא עדיין זרע ואסף, ורק בשנה השמינית אין לו? וי"ל ע"פ יומא עד: על מי שאוכל ואין לו פת למחר, אזי אין לו הנאה מהאוכל שיש לו היום. ועל כן יש לפרש את הכתוב כך: וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, כי גם בשנה השביעית לא יהיה להם טעם באוכל מכיוון שאין לו לשנה הבאה, וע"ז אומר הקב"ה וציויתי את ברכתי ואז תהיו אוכלים לשובע בשנה השביעית ולא תדאגו כלל.

כמה דיוקים על פסוקי שמיטה ויובל. א. כל השנים הנזכרים בפרשה של שמיטה כולם חסרים: שביעת שמינת תשיעת, ואילו שישית כתוב מלא יו"ד והטעם בזה י"ל משום וציויתי את ברכתי בשישית, אז כשיש ברכה זה מלא. עוד מצינו 14 פעמים יובל בפרשה הזאת שש פעמים כתוב יובל מלא עם ויו ושמונה פעמים יבל בלי ויו, וי"ל דמצינו בערכין יב: ששבעה עשר יובלות מנו ישראל ושלשה אחרונים היו רק לקדש את השמיטה, עכ"פ 14 היה שב"ד קדשו, וד"ז מרומז כאן שכתוב 14 פעמים יובל ולפי חשבון הסוגיה שם יוצא שבזמן בית המקדש מנו 6 יובלות ולכן כתוב יובל מלא, ואחרי החורבן מנו עוד שמונה יובלות וכנגד זה כתוב יבל חסר. טעמא דקרא.

כו ב. את שבתותי תשמרו ומקדשי תראו אני ה'. יש לדקדק למה אמר שבתותי לשון רבים, ולא אמר את השבת תשמורו. ועוד למה הסמיק לזה ומקדשי תראו? ונראה דהנה אמרו חז"ל שבת קי"ח אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים. וזה שאמר הכתוב אם את שבתותי היינו שתי שבתות דווקא

תשמרו אז ממילא יגיע 'ומקדשי תראו'. ואח"כ מוסיף אני ה' והוא ע"פ רש"י בשלח יז' טז' שאין ה' שלם עד שיבא המשיח.

וארטים על פרשת בחוקותי

כו ד. ונתתי גשמכם בעיתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. למה גבי גשמים כתוב ונתתי גשמכם בעיתם, היינו שהקב"ה ייתן גשם. ואילו לגבי עץ השדה כתוב שהעץ עצמו ייתן פרי? וי"ל ע"פ תענית ב. ג' מפתחות נתנו ביד הקב"ה ואחד מהם זה מפתח הגשמים. ולכך גשם הקב"ה נותן, אבל פירות העץ ייתן. רמ"ד סאלאווייצ'יק.

כו ה. ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם. יש להקשות מה הקשר בין אכילה לשובע לישיבה לבטח בארצכם. וי"ל ע"פ ברכות ג': שבאו ואמרו לדוד המלך שאין פרנסה, א"ל דוד צאו והתפרנסו זה מזה, אמרו לדוד אין הקומץ משביע את הארי. אמר דוד לכו למלחמה. והנה כאן הקומץ משביע את הארי כי אוכל קצת ומתברך במעיו (רש"י על ואכלתם לחמכם לשובע) ממילא וישבתם לבטח בארצכם, כי לא תצטרכו למלחמות. רבי שמואל יעקב בורשטיין.

כו ו. ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד. הגמ' בברכות נה': אומרת שכל ימיו של דוד לא ראה חלום טוב, ומבארים האחרונים לפי שהיה טרוד במלחמות, לכך בלילה ראה חלומות רעים בענייני מלחמות. ולפי"ז מובנת הבטחת התורה, ונתתי שלום בארץ ולא יהיו מלחמות וממילא ושכבתם ואין מחריד.

כו ו. ונתתי שלום בארץ. אומר רש"י שמא תאמרו הרי יש אוכל ושתיה - אם אין שלום אין כלום, ת"ל ונתתי שלום בארץ, מכאן שהשלום כלול כנגד הכל עכ"ל. כאן בברכה הם מתייראים שמא לא יהיה שלום, ואילו בפרשת נצבים כתוב והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, משמע שבקללה הם אומרים שאפי' שתהיה קללה אבל שלום יהיה. וקשה למה בברכה חוששים שלא יהיה שלום ובקללה הם בטוחים שכן יהיה שלום. וי"ל ע"פ ברכות כ': שאלו מלאכי השרת לקב"ה למה אתה נושא פנים לישראל ונותן להם שלום כדכתיב 'ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום'? ענה להם הקב"ה אני כתבתי בתורתך ואכלת ושבעת וברכת, היינו שיברכו רק במקום שהם שבעים, והם מברכים גם ב'כזית' אפי' שהם אינם שבעים, ולכן כיוון שהם נושאים לי פנים אני נושא להם פנים ונותן להם שלום, ולפי"ז, מובן כי בברכה הם לא נושאים פנים לקב"ה כי הם אוכלים קצת והם שבעים, כדאיתא ברש"י על הפסוק הקודם ואכלתם לחמכם לשובע שיהיו אוכלים קצת ומתברך במעיהם, וא"כ הקב"ה לא ישא לנו פנים כי אנחנו שבעים בכזית ואין נשיאות פנים מצדינו לכן חששו שלא יהיה להם שלום. וע"ז צריך את ההבטחה משמים ונתתי שלום בארץ. משא"כ בקללה הם היו בטוחים בשלום כי הם לא היו שבעים כלל וכלל ובכ"א בירכו ברהמ"ז.

כו ו. והשבתי חיה רעה מן הארץ. הקשה הגר"ז מלצר לשיטת רש"י בפסחים ד': לגבי תשביתו שאור. דהשבתי היינו ביטול, ולא ביעור, הא כאן חזינו דהשבתי הוא ביעור, שהרי כוונת הפסוק והשבתי חיה, שלא יהיו חיות רעות, והיינו ביעור? ותיירץ רבי בצלאל זילטי ע"פ התו"כ שהובא ברמב"ן כאן, דפליגי רבי יהודה ורבי שמעון, דרבי יהודה ביאר דהשבתי היינו יעברו מהעולם כפשוטו, ואילו לרבי שמעון משביתן שלא יזיקו. ולפי"ז הכל מובן לשיטתם, דלר"י דהשבתי הוא ביעור דס"ל דביעור חמץ הוא בשריפה, לכך כאן ההשבתי הכוונה שהקב"ה יעביר החיות מהעולם לגמרי. ואילו לרבי שמעון שהשבתי דהכא היינו שלא יזיקו, הוא כעין ביטול חמץ שמבטל החשיבות שלו, וכחיות שמבטל את ההיזק שלהן. ולפי הנ"ל יש לבאר עוד פלוגת הרמב"ם והראב"ד פיב' ממלכים ה"א, דלרמב"ם שם לעת"ל עולם כמנהגו נוהג ולא יהיה שום שינוי. ובביאור הפסוק וגר זאב עם כבש הוא דרך משל: והיינו שיהיו ישראל יושבים בין האומות ולא יזיקו להם, אבל לא שיגור זאב עם כבש. ומקשה שם הראב"ד הרי כתוב והשבתי חיה רעה מהארץ, ומאי דכתיב בתורה אי"ז משל, ורק על דברי נביאים שייך לומר דרך משל. וצ"ל שהרמב"ם והראב"ד נחלקו בפלוגת ר"י ור"ש הנ"ל, דלר"י הכוונה שלא יבואו חיות רעות בארצכם והוא מפני שיהיו מלאים באדם, וממילא לא יכנסו חיות רעות (כ"כ הרמב"ן כאן) ואין זה שינוי הטבע וכן למד הרמב"ם. אבל הראב"ד שהקשה משם ס"ל כר"ש שהחיות לא יזיקו והוא שינוי הטבע ולכך הקשה על הרמב"ם מהכא. רבי משה גפן.

כו ז-ח. ורדפתם את אויבכם וגו' ונפלו אויביכם לפניכם לחרב. וברש"י שיהיו נופלים לפניכם שלא כדרך הארץ. מה בא להוסיף רש"י בזה? י"ל ע"פ המדרש, שכשדוד הרג את גלית הקב"ה עשה נס שגלית יפול על פניו לכיוון דוד שלא כדרך הארץ שנופלים לאחוריהם, והטעם כדי שיהיה קל לדוד לכרות את ראשו שהיה גדול ואם היה נופל לאחוריו היה מאמץ להגיע עד הראש שלו, והכנענים היו גבוהים מאוד ע"פ עמוס ב' ט'. וזה מה שכתב רש"י שיהיו נופלים לפניכם שלא כדרך הארץ.

כו ח. ורדפו מכם חמישה מאה, ומאה מכם רבבה ירדפו. ברש"י הקשה הלא החשבון הוא שאם חמש רודפים מאה. אז מאה רודפים אלפיים. וי"ל, אומר המהר"ל דיסקין, שכוונת הפסוק כך: ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם - היינו מאה פעמים חמש דהיינו חמש מאות, רבבה ירדפו.

כו יג. ואולך אתכם קוממיות. וברש"י בקומה זקופה. ותמה ע"כ החת"ס הרי הגמ' בקידושין לא. אומרת שאסור לילך ד"א בקומה זקופה. וי"ל דהנה טעם האיסור לילך בקומה זקופה הוא משום ששכינה למעלה מראשותיו, וצריך ללכת בהכנעה לפני השכינה. והנה כאן כתוב והתהלכתי בתוכם. ופרש"י 'אטייל עמכם

בגן עדן - כאחד מכם' היינו שהקב"ה יטייל בינינו, ולכך מותר ללכת בקומה זקופה שהרי הוא לא מראשותינו ואנחנו לא דוחקים רגלי השכינה.

כו יז. ונסתם ואין רודף אתכם. לכאורה קשה מה הקללה שאין רודף אתכם, הרי אם כן יהיה רודף זו קללה יותר קשה. וי"ל שאם יש רודף אתכם אז אלוקים יבקש את הנרדף, וזו הקללה כאן שלא יהיה לכם את הזכות של אלוקים יבקש את הנרדף.

כו יט. ושברתי את גאון עוזכם. בתורת כהנים ביאר שזה הולך על הריגת 'פפוס בן יהודה' שהיה מקורב למלכות והיה מבטל הגזירות של היהודים. פעם אחת נמצאה בת המלך הרוגה ורצו להרוג את כל היהודים, בא פפוס ואמר שהוא הרג אותה וכך הוא נהרג וניצלו כל ישראל. וכתוב בגמ' בב"ב י. שאין כל בריה ובריה יכולה לעמוד במחיצתו בג"ע בגלל המעשה הגדול והאציל שהוא עשה, שהיה ברומו של עולם ומסר עצמו להריגה כדי להציל את ישראל. וכתוב עליו, שהוא נכנס לבית הסוהר וראה את רבי עקיבא ואמר לו אשרך שנתפסת על ד"ת אוי לי פפוס שנתפסתי על דברים בטלים. רואים שאפילו שעשה כזה מעשה אצילי וגדול, שהרי כל המציל נפש אחת מישראל וגוי עאכו"כ מי שהציל את כל היהודים שהיו בסכנה, ולמרות זאת, הוא נחשב כמי שנתפס על דברים בטלים, ולמה? כי מול תלמוד תורה גם הדברים הכי גדולים בעולם נחשבים כדברים בטלים.

כו כ. ותם לריק כוחכם. איתא בתורת כהנים: זה המשיא בתו ונותן לה ממון הרבה, ולא הספיקו שבעת ימי המשתה לצאת עד שמתה בתו, נמצא קובר את בתו ומאבד את ממונו (כי הבעל יורש). רבינו תם בספר הישר תיקן שאם האישה מתה בתוך יב' חודש מהנישואין בלי להשאיר זש"ק, הבעל צריך להחזיר לאבא את כל הנדוניה שקיבל. והנכד של הפנ"י מספר שנגלה לו בחלום, שזה הטעם שקוראים לרבינו תם 'תם' כי הוא ביטל גזירת ו'תם' לריק כוחכם.

כו כח. והלכתי עמכם בחמת קרי, ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתכם. לכאורה המילה אף אני מיותרת. ואומר החת"ס ע"פ סנהדרין מו. שהשכינה מצטערת גם על מיתת רשעים. וזמ"ש הכא ויסרתי אתכם אף אני והיינו שגם הקב"ה מתיסר, כביכול, בצרתם.

כו מב. וזכרתי את בריתי יעקב. מה נתקע כאן באמצע הקללות פסוק של נחמה? מתרץ הסנדלר זצ"ל שזה גם קללה. כי אינו דומה רשע בן רשע שעושה עבירה, לרשע בן צדיק. כי על הרשע בן צדיק יש יותר תביעה בשמים למה עשה עבירות הרי ראה בבית לא ככה, משא"כ רשע בן רשע שעושה עבירה שכך ראה בביתו. וזה מה שהתורה אומרת כאן, אני אתן לך עונש גדול כי אני זוכר שאתה מזרע האבות הקדושים, וגם הארץ אזכור, ואווירה דאר"י מחכים, ובכל זאת לא הלכת בדרך הישר.

כו מד. לא מאסתים ולא גאלתים לכלותם. רבי ברוך דב דיסקין אמר וארט יפה, כמדומני בשם הגר"א, על הפסוק במלאכי ג' ו' אני ה' לא שנית ואתם בני ישראל לא כליתם. הגמ' בשבועות אומרת האומר הן הן הר"ז שבועה, לאו לאו הר"ז שבועה, כלומר אדם לא צריך לומר אני נשבע שאני לא הולך למקום פלוני, אלא אם אומר אני לא הולך אני לא הולך פעמיים הר"ז שבועה. וזה מה שאמר ה' לישראל אני ה', לא - שנית. היינו את המילה 'לא' שנית, כלומר אמרתי פעמיים. והיכן? אצלינו בפרשה: לא מאסתים ולא גאלתים לכלותם להפר בריתי עימם, ולכך משום שאני ה' שנית פעמיים את ה'לא', לכן אתם בני ישראל לא כליתם לכך אני לא מכלה אתכם.

כו יט. ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף חמישית כסף ערכך עליו וקם לו. הנה כאן לגבי גאולת שדה כתוב שכשהמקדיש פודה אזי וקם לו. ואילו לעיל בפסוק טו לגבי מקדיש בית איתא שאם המקדיש יגאל את ביתו והיה לו. ויש לעיין למה לגבי שדה כתוב וקם לו ולגבי בית כתוב והיה לו? וי"ל דבשדה דינא הוא שאם לא גאלה המקדיש ומכר הגזבר אזי זה לא חוזר לבעלים ביובל. משא"כ בבית תמיד חוזר הבית ביובל לבעלים. לכן בשדה כתוב קיום והיינו שזה מתקיים אצלו. ואילו בבית שזה בלא"ה שלו כתוב והיה לו כבר כשפודה, אבל לקיום גם בלא"ה זה היה שלו.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

מצוות שמיטה – בטחון בה':

פרשת השבוע: וכי תאמרו מה נאכל וציווינו את ברכתי. מכאן למדו בעלי המוסר שכשאדם הוא בוטח בה' שיתן לו את צרכיו הקב"ה יתן לו את כל מבוקשו, מה שצריך להיות זה רק לבטוח בה' שיתן לו הכל ואז השפע יגיע ממילא. וכתב הכלי יקר שמצוה זו של שמיטה היא להשריש את ישראל במידה זו של אמונה וביטחון בה'. וכ"א מתפרנס כפי מידת ביטחונו בה'. וההשפעה המושפעת על האדם היא בדיוק כמידת בטחונו בה'. וצריך להוסיף על הפסוק ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב שהבוטח בה' לא מקבל רק מה שנוקק לו אלא אף את המותרות שרוצה ומעוניין בהם וזהו לא יחסרו כל טוב. ואמרו חז"ל שאפי' רשע הבוטח בה' הוא מקבל כל צרכיו. ומצוות שמיטה היא הסמל למצוות הביטחון. ומצינו הרבה ניסים ונפלאות איך מי ששמר שמיטה הקב"ה דאג לכל מחסוריו ושלח לו כל טוב ארץ מצרים.

ורבים שואלים מהו בטחון בה' ומהי ההשתדלות המותרת? השתדלות מותרת רק כהלכה וכמידת בטחון, ומי שמשתדל שלא כהלכה ודאי שלא יצליח. וכן מי שמשתדל יותר מידי מראה שאינו בוטח מספיק והקב"ה אומר לו תסתדר לבד, חלילה. והחזו"א אמר פעם לרבי שמשון קרליץ שההשתדלות לקבל תפקיד היא לבקש פעמיים בלבד, ואח"כ יתפלל וזו ההשתדלות העיקרית. והביטחון בה', אומר הגאון, צריך להיות בדרך של כגמול עלי אמו, היינו כמו שתינוק לא חושש שיחסר לו חלב למחר, כך על האדם לא לחשוש מזה כלל. והרב שטינמן כתב לרבי דוד אבוחצירא שבדורנו הטכנולוגי שהכל בלחיצת כפתור יש תפקיד יחודי יותר מהדורות הקודמים והוא לבטוח רק בה' ולא בבשר ודם, ורק בורא עולם בכוחו להציל אותנו ולפעול ישועות. ומה שהדרך היא לפעול כך כביטוחים שנהוג לעשות אין בזה חיסרון בביטחון. והחזו"א אמר לרבי אלעזר צדוק טורציין שיהודי חייב לקחת איתו את הרבש"ע לכל מקום בו הוא הולך, והיינו כאשר הוא קונה נעליים הוא צריך להתפלל שה' יצליח דרכו והוא יקנה נעליים טובות, וכך בכל עניין ועניין הוא צריך לפנות להקב"ה ולדבר עמו כבן אל אביו וכך גם יהיה לו ס"ד כי הבוטח בה' חסד יסובבנהו, וגם תתגבר אצלו מידת הביטחון בה'.

וידועה הסגולה של רבינו חיים מוולאז'ין, שבכל עת צרה וכדו' ישים מבטחו בה' ויאמר אין עוד מלבדו ויזכה לראות ישועות... ואנשים רואים ישועות גדולות ע"י סגולה זו בראיונות לעבודה, במבחנים, ובעיות במיסים, ושלל בעיות שלצערנו לא חסרות.

נביא כאן כמה סיפורים על ברכת ה' החלה על הבוטחים בו ושומרים שמיטה כדין: מתוך הספר גיבורי כח: בשמיטות האחרונות אנו עדים לריבוי עצום של חקלאים שמצטרפים לשומרי השמיטה ומשביתים את שדותיהם עד כדי מסירות נפש, עד כדי שקראום חז"ל 'גיבורי כח' ביטוי שנאמר במקורו על מלאכים ואמנם התורה הבטיחה וצויות את ברכתי, אך לא תמיד רואים את הברכה מיד ונדרשת אמונה חזקה כדי לעמוד בנסיון הגדול לשמור שמיטה למשך שנה שלמה. וגם לרוב רובו של הציבור שאין לו שדות, גם לו יש נסיון לקנות פירות וירקות רק במקומות השומרים שמיטה כדין למרות הקושי והמחירים היקרים. נביא כאן עובדות על כאלו שמסרו נפש על שמירת השמיטה וראו את הברכה של 'וצויות את ברכתי' בחוש.

בשנת תשי"ט, לקראת חג הפסח, הורגש מחסור בבצל, הרבנים וכל הגופים הקשורים לנושא חיפשו נואשות פתרון. יום אחד נודע לרב מנדלסון שאניה מצרית חדרה בטעות למים הטריטוריאליים של ישראל שהובילה מטען של בצל ממדינה ערבית אחת לשניה, וצוות האניה נמלט. אנשי משטרת הגבולות החרימו אותה ואת מטענה. הרב החל לפעול אצל השלטונות, עד ששיכנע את מי שצריך שהמטען פשוט יועד על ידי ההשגחה העליונה עבור שומרי השמיטה בארץ ישראל.

תושב אחד המושבות, יהודי ירא ושלם, ששבת בשנת השמיטה והפקיר שדותיו, נתן לפני ראש השנה בשדותיו כמות ריסוס מוגדלת, בכדי שלא יצטרך לרסס בשביעית. כשהלך בשמחת תורה בבוקר לבית הכנסת הציץ לרפתו וראה והנה פרותיו שוכבות ובטנן נפוחה. נזכר לפתע אביו לי, ודאי אכלו הפרות מעשבי השדה המרוסס ועלולות הן למות. מה יעשה? יקרא לרופא, הלא חג היום, ועלול הוא לחלל חג. נכנס לבית הרב מנדלסון וסיפר לו המאורע. אמר לו הרב שיהיה בטוח שבזכות שמירת שמיטה לא ינזק! הלך היהודי לבית הכנסת בשמחה וקפץ מרוב שמחה בהקפתו עם ספר התורה, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. במוצאי החג הזעיק את הרופא. בדק הלה את מצבן ואמר כי אין מה לעשות, הפרות הורעלו. תוך 24 שעות עומדות למות. היהודי לא הזיל דמעה אחת על הפסד ממונו, הוא בשלו הרב הבטיח לי שלא יקרה נזק. עברו עשרים וארבע שעות והנה פלא, הפרות קמו מרבצן, והתהלכו ברפת. הנס היה בפי כל אנשי המושבות - בזכות שמירת שמיטה, לא אירע נזק.

חקלאי יסוד המעלה המחזיק מאות דונמים של מטעים בעמק החולה, מספק זה שנים רבות את פירות המטעים שלו לציבור החרדי. שזיפים, מישמש, תפוחים, אפרסקים, נקטרינה, אגסים, זו רשימת הפירות שהוא משווק לריכוזים החרדיים. כידוע בכל עץ פרי חייבים לעשות דילול פירות כדי להקל על העץ ועל הפירות עצמן מהכובד הצפוי להן בשל כמויות הפרי הגדולות שתהיינה על העץ, ואם לא מבצעים דילול בפרי, קיים חשש רציני שגודלו של הפרי יצטמצם, ולפעמים מגיע המצב שממש לא ניתן לשווקו לחנויות. הליך דילול מתבצע כמעט בכל הפירות, ובמיוחד בפירות עדינים, ועל אחת כמה וכמה בשזיפים. השלב העיקרי שבו נעשה הדילול, בשנה רגילה, הוא מרגע שבו יוצאים פרחי האילן, אבל בהחלט אפשר להמשיך את המלאכה גם כאשר החל שלב החנטה, והפירות כבר יצאו לאוויר העולם. ברור שכאשר הפרי כבר גדול, לא ניתן לדלל את העץ. כל זה בשנה רגילה. בשנת השמיטה, אפשר לקיים את הדילול רק בשלב הפריחה. כי מרגע שבקעו הפירות, יש בכך איסור. מיודענו, כאחד הספקים הגדולים ביותר של פירות השמיטה בארץ ישראל, קיבל על עצמו את כל הגדרים והסייגים. קבלה זו העמידה אותו בשנת השמיטה התשס"א בניסיון גדול ועצום, וכפי שסופר להלן. כמויות הפרי בשלב של הפריחה, היו גדולות במיוחד. העצים היו גדושים בפירות. כיון שעונת הפריחה היא קצרה מאוד, ומתמשכת רק על פני ימים ספורים בלבד, הספיק האיש לבצע את הדילול רק בחלק מצומצם מאוד של מטעיו המשתרעים על פני מאות רבות של דונמים. כאשר הגיעה עונת החנטה, וכבר היה אסור לדלל, עמדו מרבית העצים בשלב שלפני הדילול. התוצאה המיידית הייתה עלולה להיות שהפירות יהיו קטנים מאוד, וההפסד שיבוא בעקבות זה עלול היה למוטט את בעל

הבית. כחקלאי מבטן ומלידה, לא שייך כלל שיהיה אחרת. ולא שייך, פירושו, שלא הוא, ולא אביו, ולא אבי אביו, שכולם גידלו פירות ביסוד המעלה, לא ראו מעולם מציאות אחרת. שבועיים לפני ל"ג בעומר, ועדיין הפירות על העצים, בלא דילול. כל השכנים מסביב שלא שמרו שמיטה, ביצעו כבר את הדילול מזה זמן, והמתינו עתה לגידולם הבשל של הפירות שנותרו על העצים. החקלאי ראה את עציו העמוסים, וליבו יוצא. בעיני רוחו הוא רואה את כל הפירות הולכים לטמיון, מבלי יכולת הצלה כלשהי. בצערו הוא מתקשר אל הרבנים וביקש בתחנונים שיתירו לו אך הפעם לבצע את הדילול, גם לאחר חנטת הפרי. הוא מסביר לבני שיחו שאם לא ייעשה הדילול, לא יהיו השנה שזיפים. לרבנים לא נותר כמובן אלא להשתתף בצערו של החקלאי ולברך אותו שבזכות שמירת השמיטה שלו יסייעו הקב"ה שלא ייגרמו לו הפסדים. הוא שומע את התשובה ונכנס להלם. לא שהוא לא מאמין לברכות שהוענקו לו, אלא שאחרי הכל חקלאי שידוע שהפירות שלו עלולים לרדת לטמיון, מה יהיה? הוא שואל את הרבנים. השאלה שלך כתובה במפורש בתורתנו הקדושה, הם משיבים לו. וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו?! והתשובה גם היא כתובה במפורש, אין לך אלא להתמין ולראות את ברכת השם, הודיעו לו. והוא המתין.

לזכותו יש לציין שלא ניסה להערים ולהתחכם, אלא קיבל עליו את הדין באהבה ובחיבה. השכנים מסביב נדו לו בראשם לאות צער, כאשר הגיע לדין ודברים עם שכניו למטעים, הרים את ראשו בגאווה יתירה, וכיהודי גאה לא וויתר להם, ולא נתן להם שישפילו את שמירת המצוות בארץ ישראל. כך השיב למבקרי, בטוחני שלא אפסיד מקיום המצווה החשובה של שמירת השמיטה, וגם אם לא כאן בעולם הזה, אני - את שלי אקבל שם, בעולם הבא, ועל כך כמובן שאינני מצטער. אבל הקב"ה שהבטיח בתורתו וצוית את ברכת, לא נתן לו להתמין עד העולם הבא. הוא שילם לו הכל, ובמזומן, עוד בעולם הזה, ובמהלכה של אותה שנה - השמיטה. הנס הגדול, שכמותו לא היה בצפון הארץ, התרחש לפני ל"ג בעומר. כמעט מידי שנה מאופיינת תחילת הקיץ בכמה ימי רוחות, שבהם נושבת רוח חזקה, המסייעת במידה זו או אחרת לתהליך הדילול. רוחות אלו מנשבות בעיקר בסביבות ראש חודש אייר, ואף פעם לא אירע שהרוחות האלו תאחרנה את בואן לתאריך אחר, בוודאי לא שבועיים-שלושה לאחר מכן. יש חקלאים ה'מתחשבים' ברוחות אלו, ומבצעים את הדילול לאחר מכן, מסיבה פשוטה. אם ידללו את העצים לפני הרוחות, תיקח הרוח את שארית הפרי שעל העצים, ואז הם יתדלדלו מנכסיהם באופן מוחלט. כך או כך, עד לימים הראשונים של חודש אייר, מצויים כבר כל העצים במצב של דילול. מה שהתרחש בשנת תשס"א, נחשב כ'שינוי טבעי' של ממש. הרוחות המדוברות לא הגיעו לא לפני ראש חודש אייר, לא בימים שלאחריו, ועדיין לא לאחר-אחריו. החקלאים שלא שמרו שמיטה ביצעו כבר את הדילול, כי היו בטוחים שהרוחות האלו כבר לא תגענה בקיץ זה. רק מטעיו של החקלאי שלנו נותרו עם כל הפירות על העצים בלא דילול כלשהוא. והנה מגיע יום כ' באייר. רבים מתושבי ארץ ישראל יזכרו את מזג האוויר המאוד-משונה ששרר אז במשך יומיים-שלושה, שבמהלכם ירדו אף בת"א עשרות מ"מ של גשם, אירוע שלא זכור במשך יובל השנים האחרון. מה שלא טרחו החזאים להדגיש שגם הרוחות העזות שנשבו באותו אירוע, היו תופעה מיוחדת-במינה, שלא התרחשה הרבה יותר מיובל שנים. מזג האוויר היה אפלולי, האבק כיסה את שמי הארץ, וכל היקום נראה בצבעים לא-מוכרים, אולי אפילו מפחידים מעט. היה זה בשל הרוחות העזות שנשבו במהירות רבה, והעלו את האבק על פני הארץ, הרוחות העזות ביצעו את הדילול המקצועי והאיכותי ביותר בכל עץ ועץ מעציו של שומר השמיטה ביסוד המעלה. במשך כל אותן ה-48 שעות טלטלו הרוחות את העצים במטעיו של החקלאי, עד שלא נותר לו אלא לבוא לאחר מכן אל המטעים ולהיווכח במו עיניו שמלאכתו נעשית ע"י אחרים, על ידי שליח הבורא - הרוח. מספרם המדויק של הפירות היה כמספר שהיו צריכים להוריד בעת הדילול. האנשים שהגיעו למטעים בימים שלאחר הסערה, היו יכולים להישבע שהוא ביצע את מלאכת הדילול. לא ייתכן שלא! גם מצד העיתוי, לא הייתה הזדמנות טובה יותר מזו לביצוע הדילול, כיון שהפירות היו אז בדיוק במצב החניטה המתאים למלאכה זו. לא יום אחד לפני, ולא יום אחד אחרי. מיועדנו יוצא מהמטעים, והוריד דמעות של הודיה. שבח והלל לבורא עולם שלא עזבו ולא נטשו, והוכיח לו שכדאי, כדאי לשמור את השמיטה. כי לאחר העמידה בניסיון, הברכה בוא-תבוא. והשכנים! - גם הם יצאו למטעיהם, וגילו את הנזקים האדירים שגרמה להם הסופה. גם אם אין אנו חקלאים מבטן ומלידה, נוכל להבין שלאחר ביצוע הדילול המעשי, נותרה על העצים הכמות המדויקת של הפירות שאותם כבר צריך לקטוף בבוא הזמן, ולהביאן לשיווק, אבל הרוחות החזקות שנשבו בעמק החולה לקראת סיומו של חודש אייר, 'גזלו' מהחקלאים הללו את פירותיהם המיועדים לשיווק והותירו אותם ריקנים מכל, ממש ללא פרי על העצים. אותה רוח מסייעת לזה, ומסבה נזקים אדירים לזה. מי שנכנס בשנת השמיטה תשס"א לחנות הירקות הסמוכה למקום מגוריו וביקש לרכוש שזיפים, וקיבל לידי תפוחים, לא היה צריך להיות מופתע. שזיפים היו אלה, לא תפוחים. שזיפיו של החקלאי מיסוד המעלה, שזכה לקדש שם שמים ברבים. השזיפים שלו שלא דוללו בעונתם, זכו גם הם וצמחו בגודל של תפוח, תופעה שגם היא אינה זכורה בעמק החולה. לפני שהלקוחות בבני ברק וירושלים ושאר הערים החרדיות הכניסו לפיותיהם את השזיפים הענקיים הללו, הם חשבו מן הסתם לרגע באיזה קידוש שם שמים היו טבולים. עלינו לשבח.

בביתו של רבי עובדיה יוסף הייתה עובדת רומניה. בבוקר אחד היא הודיעה במפתיע לרבנית בעלת הבית שהיא נאלצת לחזור לרומניה וממחר היא מפסיקה לעבוד. שמעה הרבנית כך, וביקשה להעניק לה דבר-מה עבור עבודתה. חיפשה ולא מצאה, עד שראתה על השולחן תפוח, עטפה אותו יפה והגישה אותו כתמורה לעובדת. ערכו של תפוח ברומניה, לא יסולא בפז, כידוע. לאחר שהעובדת יצאה כבר את הבית, הגיע הרב הביתה, ואשתו סיפרה לו כמשיחה לפי תומה את הודעתה של העוזרת ועל התפוח שהעניקה לה במתנה. נחרד הרב ואמר: הכיצד נתת לה את התפוח, והלא שנת שמיטה היא, ויש איסור לתת לגוי פירות שמיטה? אז מה אעשה עתה? שאלה הרבנית. צריך לרוץ אחריה ולקחת ממנה את התפוח, השיב. הרבנית יוצאת לרחוב לדלוק אחר הרומניה. לאחר זמן היא מוצאת אותה על יד תחנת האוטובוסים. בדיוק באותו רגע הגיע האוטובוס, והרבנית מסמנת בידה לעובדת שתמתין, אך זו עשתה עצמה כאינה רואה וכאינה שומעת ועלתה על האוטובוס. ראתה הרבנית כך, ועלתה אף היא לאוטובוס, שילמה לנהג כרטיס נסיעה וכל זאת כדי ליצור קשר עם העובדת ולהוציא מידה את התפוח. עכשיו אירע דבר מדהים. הרומניה, בראותה את הרבנית מתקרבת לעברה, עשתה תנועה של 'כניעה', ואמרה: אל תעשי לי מאומה, אחזיר לך הכל. ובעוד היא מדברת, היא מכניסה את ידה לתיק ושולפת משם את כל תכשיטיה של הרבנית. למרות ההלם הגדול שאחז ברבנית למראה הנס, לא הרפתה עדיין מעניין התפוח, וביקשה מהרומניה שתחזיר לה את התפוח. רק לאחר מכן התפנתה לעמוד על מה שאירע לה, והתברר שאלמלא ההקפדה על הלכות שביעית, והמרדף שניהלה הרבנית אחר העובדת, היו נגנבים ממנה תכשיטים יקרים שעברו מדור לדור במשפחה.

מעשה בחקלאי חרדי, רבי משה כהנא ממושב בית חלקיה. ערב שנת השמיטה תשנ"ד הקדים וזרע בחודש אלול את שדותיו בשיבולת שועל, למאכל בהמת יהודים, כשהגיעה עת הקציר הזמין את חברת ניר למכור להם את יבולו. ניר קונה מהחקלאים את יבולם, ישנם שתי דרכים לפיהם קובעת החברה את המחיר: האחת, לפי הערכת היבול בשדה, והשניה, לפי המשקל הסופי. נציג החברה בא, הסתובב בשדה, ואמר: 'נקבע את המחיר לפי הערכה'. כתבו חוזה וחתמו. עברו מספר שבועות, אחרי שקצרו הפועלים את השיבולים, ונציג החברה ראה את ערימות התבואה בשדה, שהיו לטעמו מאכזבות, אמר שהם רוצים לחזור מהחוזה בו נקבע המחיר על פי הערכה, טענתו היתה: כשקבענו את החוזה חשבנו שהשדה נזרע בחודש חשוון, כמו בכל שנה ושנה, שזהו זמן הזריעה הרגיל, בשל כך כשראינו את גובה השיבולים חשבנו שהיה לך יבול מוצלח, אך עכשיו אנו מבינים שכיון שאתה שומר שמיטה זרעת כבר בחודש אלול, ולכן היבול היה נראה מוצלח, על כן נקבע את המחיר לפי משקל! ר' משה שהוא טוב לשמים וטוב לבריות, שמע את הטענות, ואף על פי שהיה בידיו חוזה חתום, נהג לפנים משורת הדין וקרע את ההסכם. הפועלים החלו לכבש את התבואה, לעשותה חבילות רבועות בשדה, והנה הם רואים דבר פלא, היו למעלה מפי שניים חבילות מהממוצע לדונם. לבסוף כששקלו את החבילות, הנס הפך גלוי וידוע, על המשקל הופיעו מספרים גבוהים, היבול היה פי שניים וחצי מהרגיל.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: בימים אלו של הכנות לקבלת התורה, ימים של השתוקקות לתורה וכל קנייניה, מה יעשה אדם שקשה עליו ללמוד הרבה שעות? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי אמר לי פעם שהדרך לצמוח זה ע"י שקדנות, והיינו שבשעות שאדם לומד הוא כולו יהיה בלימוד ולא יהיה עסוק עם עוד עשר עניינים ולא פלאפונים וכדו'. והלימוד צריך להיות בריכוז מלא, ודבר זה מביא לידי התמדה. וכמו שכותב החזו"א במכתב (ק"א ח"ג ו) שטובה שעה אחת בשקידה והשתוקקות מרבות בעצלתיים. ובוודאי מי שיכול הרבה שעות יעשה זאת, אך מי שקשה עליו הריכוז שעות מרובות, יקדיש שעה או שלושת רבעי שעה שבזה הזמן יעסוק כולו רק בלימוד וד"ז יסייע לו להגיע להתמדה ולשמחת התורה.

שאלה: אדם שנותן לכלל האם יצפה שיחזירו לו טובה? **תשובה:** כלל ידוע אצל אינם שותו"מ ואנשים שלא התחנכו בדרך התורה שלא ניתן למצוא אדם שהתנהג באדיבות וברוח לב שהצליח, כי האנשים לרוב הם כפויי טובה, פחדנים, תאבי בצע וכוזבים, ואין לסמוך עליהם ולא על ידידות שנקנתה, ובעת צרה כולם עוזבים אותך. ורק מי שהולך בדרך התורה, וכמובן גם לומד מוסר, יודע ומבין את הערך הנשגב של הכרת הטוב, ואפשר לצפות ממנו שבכל מקרה ובכל מצב לא יהיה כפוי טובה.

שאלה: לפני 52 שנים בכ"ג אייר תשל"ד היה אסון מעלות. אחד האירועים הטראומטיים בתולדות המדינה וידוע כאחד הנסיונות הכושלים של חילוץ ע"י הצבא. מה היה שם? **תשובה:** שלושה מחבלים חצו את הגבול מלבנון לישראל, בתחילת האירוע נרצחה על ידי מחבלים נוסעת ברכב מסחרי, לאחר מכן נרצחו שלושה מתושבי המקום, ובהמשך הפך האירוע לפיגוע מיקוח שבו נלכדו כבני ערובה תלמידים מצפת אשר ישנו בבית ספר במעלות במהלך טיול. במהלך ניסיון החילוץ נרצחו 22 מבני הערובה ועוד קודם לכן נהרג חייל מירי של המחבלים. שלושת המחבלים נהרגו. 68 אזרחים וחיילים נפצעו. היה זה אחד מנסיונות החילוץ הכושלים ביותר שידע הצבא של מדינת ישראל. היה זה ביום רביעי כג אייר לפנות בוקר אז הגיעה חוליית המחבלים לפאתי מעלות. בשעה 30:3 דפקו חברי החוליה על דלת אחד הבתים בפאתי העיירה. הם נכנסו לדירת משפחת כהן בתואנה שהם שוטרים המחפשים מחבלים, ואז רצחו את בני הזוג, וכן את בנם בן ה-4

משה ופצעו את בתם בת חמש. ילד נוסף, בן שנה וחצי, הוחבא על ידי אמו בעת כניסת המחבלים, וניצל. לאחר הרצח יצאו המחבלים מן הדירה. הם פגשו פועל ניקיון ותחקרו אותו לגבי מיקומם ולגבי הדרך לבית הספר הקרוב, ולאחר מכן ירו בו ופצעו אותו. המחבלים תכננו לארוב לתלמידים שיבואו בבוקר ללימודים, אולם בהגיעם לבית הספר נתיב מאיר, גילו בו קבוצת תלמידים מצפת. הם לקחו אותם כבני ערובה ודרשו שישחררו מספר רב של מחבלים, הם דרשו שהממשלה תשדר ברדיו שהיא מסכימה לדרישות שלהם, במקביל החיילים פרצו בכח למקום והתחיל קרב אכזרי בינם לבין המחבלים. המחבלים זרקו רימונים על התלמידים, שחלקם קפצו מהחלונות וניצלו אך 22 תלמידים ומורים נרצחו רח"ל.

שאלה: מה הבעיה בשתיית משקאות מתוקים? **תשובה:** בכל כוס יש לפחות 4-5 כפיות סוכר, ובנוסף שמים קצת מלח בשביל שהסוכר לא יורגש מידי. במקביל, ברוב סוגי השתייה יש חומרים המפריעים לקליטת סידן ועוד, שהם מהדברים החיוניים ביותר לגוף האדם. וגם בממתיקים המלאכותיים שנמצאים במשקאות הדיאטטים יש בהם דברים המזיקים לגוף האדם. ולכן שתיית משקאות ממתיקים באופן קבוע או בכמות מופרזת היא דבר לא בריא.

שאלה: ידוע שלרבנית קניבסקי היה משקה שמאוד מחזק אנשים ורבים האנשים שהיו חלשים מאוד שהתחזקו מד"ז, מה המשקה הנ"ל? **תשובה:** לעשות מיץ (במכונה המיועדת לעשיית מיצים) מ'סלק, תפוח, גזר, פלפל ומלפפון יחד. לשתות כל יום כוס, תוך זמן קצר החולה מתחזק מאוד וספירת הדם עולה יפה בס"ד.

שאלה: על מה צריך להיזהר במיוחד בשבוע זה? **תשובה:** הרב שטינמן היה תמיד אומר שבשבוע שקוראים את הקללות הוא שבוע שצריך יותר זהירות, והוא עצמו היה משתדל באותו שבוע לא לצאת מביתו מלבד לצרכי מצווה. רבי חיים קניבסקי כשהוא היה קורא את הקללות בשניים מקרא הוא נזהר לא לומר זאת מול אנשים שלא יתקללו ח"ו (**ויש להוסיף** מה שמקובל מרבי חיים מוולאזין שמי שצם בער"ש בחוקותי ואומר שניים מקרא ואחד תרגום יזכה שכל תפילותיו יתקבלו).

שאלה: אדם שיש לו איזה צער מתמשך והוא לא רואה פתרון באופק כיצד ירגיע את עצמו ומצבו? **תשובה:** בחז"ל מובא שליעקב אבינו היה את הבעיה הזאת כשהיה אצל לבן כמו שהוא העיד על עצמו הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני, אומרים חז"ל איך יעקב אבינו החזיק מעמד כל אותו הזמן במשך כעשרים שנה? עונים חז"ל הוא יישב ואמר תהילים וזה מה שהרגיע אותו. מה שמוטל עלינו זה לשבת ולומר פרק ועוד פרק בתהילים, והקב"ה יסדר את העניינים, ויש להוסיף שמי שיכול להיות שקוע בלימוד וללמוד בהתמדה אין למעלה מזה וזה המגן הגדול. והסיבה שספר התהילים היא סגולה אדירה לכל צרה קטנה כגדולה, כיוון שהעניין של לשמה הוא מאוד גדול, ובאמירת תהלים שאין מכך כל הנאה, וזה רק בשביל להתפלל יש בזה מעלה של לשמה ולכן זה מתקבל ברצון. מהרב שטינמן.

שאלה: איזה יצר הרע חזק יש בתקופתנו בקרב הרבה מהצעירים? **תשובה:** להיות מעודכן כל הזמן בנייעס, וכח הסקרנות הוא חזק מאוד, וקשה להתגבר ע"ז. אבל, מעורר רבי גרשון אדלשטין, שיש חיוב להתגבר ע"כ. והמתרגל להתגבר ע"ז לא לקרוא עיתונים וק"ו לא לשמוע קווי ניעס רואה תוך תקופה קצרה שחיו נעשים יותר רגועים ושלווים ויש לו ס"ד מיוחדת בכל העניינים, וראשו נהיה פנוי יותר להכניס אוצרות התורה עד אין סוף. והוא לא מפסיד כלום מזה שהוא לא מתעניין בכל הנייעס.

שאלה: כשיש איזה משהו שמפריע לי אצל השני האם עלי לפתח שיחה על דבר זה עם השני או לשמור בבטן? **תשובה:** לבדוק היטב מה מפריע לי אצל השני, ולהבין איך זה קשור אליך, היינו נאמר אם השני מפוזר וזה מפריע לך, עליך לדעת שזה בגללך, כי אתה מידי פדנט. ולכן מה שראוי לעשות זה להסביר שהבעיה היא אצלך ותעשה לי טוב, וכך השיחה תהיה חיובית ביותר.

שאלה: אדם שיש לו הרבה ליחה שלפעמים זה אף יכול לגרום לדלקות המלוות בכאבי ראש עזים (סינוסיטוס וכדו') ממה יש לו להימנע? **תשובה:** דברים הגורמים ליחה הם: חלב, ביצים, שוקולד, מאכלים מטוגנים ומעובדים, מיצי פירות וכמובן קמח לבן. לכן יש להימנע מכך.

שאלה: כשאדם מתנהג בבית בשפלות, האם הוא עלול להיזק מזה שלא יעריכו אותו מספיק? **תשובה:** בתחילת מסכת דרך ארץ כותב התנא חידוש נפלא שיהיה אדם 'שפל לאנשי ביתו' וזה הדבר גורם שהוא ימשול בביתו. ובדוק ומנוסה שמי שעושה עצמו קטן ודואג שהשני יהיה מרוצה נהיה המושל בכיפה, ולא רק מושל אלא כל מה שהוא רוצה יעשו לו.

שאלה: באיזה גיל על האדם להקדיש לילד תשומת לב יתירה? **תשובה:** שלוש השנים הראשונות של הילד הן יסודות הבניין שלו ומה שראוי להעשות בהם אם לא נעשה כראוי אזי קשה להשלימו בשנים הבאות, ואם ח"ו נגרמה בעייה מחמת החסר הזה, זה בעייה קשה. והרבה מהבעיות החינוכיות שצצות בגיל ההתבגרות, השורש של זה הוא במטפלת או בחוסר שיש לו מאותם שנים, וצריך מאוד להיזהר לא לצער הילד באותן שנים, ולפנקו ביותר. (מרבי שלמה הופמן)

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. פרשת בהר: א. בשנת היובל כל איש חוזר אל – ב. השומר את שנת השמיטה זוכה ל- ג. קרוב שיכול לקנות שדה שנמכר לזר נקרא- ד. אף הוא יכול לגאול אדם שנמכר לגר תושב. ה. שמיטה כמו כל שאר המצוות נאמרה ב- ו. מה נאמר בשנה השביעית? ז. אחת העבודות שעושים בכרם- ח. יובל היא שנת ה- ט. קח – (רש"י פסוק כז) י. מילה נרדפת לשנה- כ. אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ- ל. יש להם ערים משלהם- מ. בשנת היובל כל עבד חוזר אל – נ. ריבית בלשון התורה- ס. צמחים הגדלים לבד בשדה- ע. אחד הדברים שיוצאים ביובל- פ. אסור לעשותו- צ. "ו" את ברכת" ק. בכרם זומרים, בשדה – ר. מותר בגוי ואסור בישראל ש. "כ" כתושב יהיה עימך" ת. אסור לקחת אותו מאחיד. **תשובות: א.** אחוזתו. ב. ברכה. ג. גואל ד. דוד. ה. הר סיני. ו. וציוותי את ברכת. ז. זרעם. ח. חמישים. ט. טול. י. ימים. כ. כנען. ל. לויים. מ. משפחתו. נ. נשך. ס. ספיחים. ע. עבד עברי. פ. פסל. צ. ציויתי. ק. קוצרים. ר. ריבית. ש. שכיר. ת. תרבות.

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. פרשת בחוקותי: א. הפרשה פותחת במילה? ב. ה' יקיים אותה אתנו? ג. אם נקיים את מצוות ה' הם ינתנו בעיתם? ד. סוג מכה ח"ו? ה. מי מעריך את העני שאין לו לשלם את ערכו? ו. _____ חמישית על ערכך? ז. ערכו של מי הוא חמישים שקל? ח. כשאדם פדה משהו שהוא הקדיש הוא מוסיף? ט. המקדיש בהמה כזו מוסיף חמישית על ערכה? י. יחליף כ. בגאולת שדה, את מה מחשב הכהן ע"פ היובל? ל. בברכות נאכל ממנו לשובע? מ. במה נאמר העשירי יהיה קודש? נ. ישן מאד? ס. בהר זה ניתנו המצוות? ע. ערכו של שקל הקודש? פ. עץ השדה יתן? צ. יש לעשר את הבקר ואת ה? ק. והיה הוא ותמורתו יהיה? ר. מאה מאיתנו ירדפו? ש. מקל ת. "ואתם _____ לי לעם" **תשובות: א.** אם ב. ברית ג. גשמים. ד. דבר ה. הכהן ו. ויסף ז. זכר ח. חומש ט. טמאה י. ימיר כ. כסף ל. לחם מ. מעשר בהמה נ. נושן ס. סיני ע. עשרים גרה פ. פרו צ. צאן ק. קודש ר. רבבה ש. שבט ת. תהיו.

חידות בפרשת השבוע בה"ב: א. מילה החוזרת על עצמה 4 פעמים באותו פסוק? ב. שש מילים רצופות המתחילות באות ש? ג. 2 חולם במילה אחת 4 פעמים? ד. מילה בת 4 פתחים? ה. 3 מאברי הפנים בפרשת בחוקותי? ו. שלוש מילים שונות מאותו שורש 2 מקומות? **תשובות: א.** שבע (כה ח). ב. ספרת לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי ... (כה ח). ג. דודו (כה מט) גואלו (כה כה) אותו (כה כה) לדורותיו (כה ל). ד. הקדחת (כו טז). ה. אף (כו מב) אין {עין} (כו לז) פי (כו ח) עינים (כו טז). ו. וְאֶכְלֶתֶם יֶשֶׁן נוֹשֵׁן וְיֶשֶׁן מִפְּנֵי חֹדֶשׁ תוֹצִיאוּ (כו י) "כָּל יְמֵי הַשָּׁמָה תִּשָּׁבֵת אֶת אֲשֶׁר לֹא שָׁבַתָּה בְּשִׁבְתְּכֶם בְּשִׁבְתְּכֶם עֲלֶיהָ" (כו לה). יישר כח למרצה המופלג והדגול ביותר העניו רבי יאיר נוסבך שליט"א שהביא את החידות המופלגות.

חידות תורניות: א. מי מהראשונים המפורסמים נקרא בשם על שם מילה בפרשה? ב. בהמה שנשחטה וכשירה למהדרין ובכ"ז מותר לאדם לאכול הבשר רק כאשר חי ולא כבשר מבושל ג. בהמה שבשר שלה כשר לאכילה וחלב שלה אסור לשתות ד. אפה פת כל הרכיבים כשרים לכתחילה (נטחן אחרי פסח, חבורה...) (לא אפה בשבת) ואסור לאכול הפת. **תשובות: א.** רבינו "תם" על שם הפסוק "ותם לריק כחכם" שבתורת כהנים דרשו קללה זו על הנותן מעות לנישואי בתו ומתה שהבעל יורשה ומפסיד בתו ומעותיו ותיקן ר"ת שמתה בשנה ראשונה חוזרת הנדוניה לאבא ב. שו"ע או"ח שיי"ח ב' שוחט בשבת לחולה החולה מותר גם לבשל אבל בריא מותר לאכול מבהמה זו רק חי ולא מבושל שמא ירבה בשבילו ג. בכורות טו' א' ילפינן מקרא שפסולי המוקדשין בשרה מותר וחלבה אסור ד. יו"ד ד"ז א' פת שנילושה עם חלב אסור לאוכלה אפילו בפני עצמו ואפילו כשאינו בשרי כלל אלא במשנה צורתה. (ולכן בורקס חלבי עושים משולש, ובמאפיה ברחוב ירושלים פעם אחת עשה לא משולש וזרק המשגיח את כל התוצרת לפח ע"פ שו"ע הנ"ל שאסור באכילה)

חידות לבוגרים: מה בין המילה "נסע" לבין "רשת"? **תשובות:** האותיות פ' צ' ק' הם בין אותיות נ' ס' ע' לבין אותיות ר' ש' ת' כי סדר האותיות א"ב זה נ' ס' ע' פ' צ' ק' ר' ש' ת'.

חידות מאת האיש הענק שיש בדור רבי שניאור פ. שליט"א א. איזה 2 ברכות שייך לקיים רק פעם ב50 שנה? ב. היכן בפרשה מופיע שם של מושב מפורסם, וכן הוא מופיע בברכת המזון ובברכות ק"ש? ג. פסוק בפרשה שאומרים אותו גם בסליחות? ד. מתי עושים ביום א' דר"ה ג"פ קידוש? ה. בפרשה נזיר ואינו בן אדם? ו. בפרשה הקודמת כתוב על יו"כ 'שבת שבתון', על מה כתוב בפרשתנו 'שבת שבתון'? ז. מתי שומר לא חייב להחזיר החפץ למפקיד? ח. בירך בתחילת הסעודה ברכת לישב בסוכה, ובהמשך הסעודה צריך שוב לברך לישב בסוכה, איך זה יתכן? ולא היה שום הפסק ושום הסח הדעת? ט. מתי יש דין להדליק נר שידלק יורת מיום שלם? י. איך יתכן אוכל שאם נתבשל בשבת מותר באכילה, ואם נתבשל בחול אסור באכילה?

תשובות: א. לקדש היובל מברכים ב"ד 'לקדש השנים', וכן לתקוע בשופר. ב. כ"ו י"ג ואולם אותכם קוממיות. ג. כ"ו מ"ב וזכרתי יעקב ואף את בריתי יצחק והארץ אזכור. ד. ר"ה של יובל שתי קידוש של סעודה ועוד קידוש שמופיע בפרשה וקדשתם את שנת החמישים. ה. כ"ה ה' ענבי נזירך לא תבצור. ו. כ"ה ד' בשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ. ז. הפקיד בשטר ונאבד השטר השומר יכול לומר שמחזיר החפץ רק אם יביא לו את השטר, ושוב לא יועיל כי שובר מועיל רק בהלוואת שטר. ח. אכל סעודה בסוף יו"ט א' בחו"ל ונכנס יו"ט ב' אז חייב שוב לישב בסוכה ככל סעודה א' של סוכות. ט. כשיום כיפור חל ביום שישי

[כשקידשו ע"פ הראי], והרי יש חיוב שיהי' בליל שבת נר כדי שלא יתקע בעץ ואבן. י. גוי שבישל לחולה בשבת מותר לבריא במוצ"ש, וכה"ג בחול אסור כי זה בישול עכו"ם.

חידות לשאל את הילדים על ימי ספירת העומר: א. איזה ימים טובים יש בספירת העומר? ב. איזה מצווה מקיימים רק בימי ספירת העומר? ג. איזה חודשים סופרים בהם את העומר? ד. מה אסור בספירת העומר? ה. איזה יישוב מפורסם בספירת העומר? ו. איזה שירים יש בספירת העומר? ז. מתי מדליקים אש או נרות בספירת העומר? ח. מה הם שני החגים הכי קרובים לספירת העומר? **תשובות:** א. פסח. ראש חודש. פסח שני. ל"ג בעומר. ב. ספירת העומר. ג. ניסן אייר סיוון. ד. להסתפר לעשות חתונות ולשמוע ניגונים. ז. מירון. ה. וספרתם לכם. כל שירי בר יוחאי ואמר רבי עקיבא. ועל ידי זה יושפע שפע רב. ז. בליל שבת בליל יו"ט שביעי של פסח בל"ג בעומר. ח. ליל הסדר, חג השבועות.

חידות לשאל את הילדים: א. איזה נייר שווה 100 שקל? ב. מוצצים אותו והוא לא נגמר? ג. מה מגיע אחרי מנה אחרונה? ד. מה חי בלג בעומר? ה. איפה האביב נמשך כל ימות השנה? ו. מה מטהר בלחיצה? ז. מה ההבדל בין קוף לקופה? ח. איזה גפן מותר לנזיר? ט. מי עולה ולא יורד? י. מה זה פון?

תשובות: א. שטר של 100 שקל. ב. מוצץ. ג. מים אחרונים. ד. רוטל. ה. תל אביב. ו. מטהר אויר. ז. קופה רושמת. ח. צמר גפן. ט. השחר. י. החצי השני של מלפפון.

חידון משמעותיות מילים לפרשת בהר. ה' משמעותיות למילה זמר.

זמר - קצץ ענפים. "ושש שנים תזמור כרמך" (ויקרא כה ג) "מחתך ענפים יבשין של גפן" (רש"י ד"ה זימור, מו"ק ג). **זמר - שם חיה כשרה.** "איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר" (דברים יד, ה). **זמר - שבת.** "זמרו אלוקים זמרו" תרגום, מלבי"ם: שבחו (תהלים מז ז). **זמר - ניגון.** נעימה. "בנבל עשור זמרו לו" (תהלים לג ב). "זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו". זמירות לשבת. **זמר - שם מועצה** מקומית באזור השרון.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. טיפול מהשורש ביבלות מולוסקום מניסיון שעברנו עם ביתנו וראינו את הסבל הרב שבדבר, עברנו מרופא לרופא אך ללא מענה. בסיעתא דשמיא גדולה נודע לנו על דר' ולדמן מחיפה שעובד בקופת חולים מאוחדת בעלות של רופא עור רגיל. אך מקבל מבוטחים מכל קופות החולים באופן פרטי (ישנה הנחה לאברכים). במומחיות, מקצועיות וסבלנות רבה טיפל והוציא את היבלות מהשורש ללא צלקות. מניסיון אישי שווה ומומלץ מאד!! **ועוד כתבו:** פתרון ליבלות ויראליות - לביתי היה סמוך לעין ניסיתי טיפות הומופאטיות דרך הפה ועזר לי ממש פלאים ב"ה!! תוך שבועיים נשרה היבלת הענקית שהיתה ליד העין ועוד קטנות נעלמו נשאר עוד קטנות שב"ה לא מתפתחות ... שם הטיפות משהו כזה - thuya מיוצר בבית מרקחת הפסגה בירושלים ב. לגבי השאלה על הפתרון לגרביים שנתקעות בניקוז של המכונה - צריך לשים את הגרביים ברשת של כביסה ולא כדאי להכניס בכלל גרביים עם שאר הבגדים כי הגרב יכולה להיכנס יותר עמוק ואז צריך להזמין טכנאי וזה הרבה כסף יש רשת שקונים ורק שם שמים את הגרביים עם הבגדים במכונה **ועוד כתבו:** בכל המכונות בהוראות הפעלה (שאף אחד לא קורא משום מה) כתוב לכבס גרביים וכדו' בתוך רשת, וד"ל. ג. לגבי המגהץ שמוציא מים - צריך לברר שהוא נקי מאבנית, לאחמ"כ לשים לב שהוא על החום הגבוה(!) ולא בטעות הסתובב לחום נמוך ואז הוא מוציא מים. בדוק! **ועוד כתבו:** יש בחלק העליון של המגהץ שסתום שאחראי על ויסות האדים, ובדרך כלל הוא נשלף. בידקו אם הוא יושב היטב במקום שלו או שהוא יצא מעט, או נפגם. ד. פתרון לזקן שיגדל מהר לבשל הדסים עם מים ואח"כ לסנן אותם להשפריץ את המים כל יום אחרי מקלחת ובבוקר על המקום שרוצים שיגדל השיער להדסים יש כח לחזק שורשים מנסיון בשיער קצר זה עזר להאריך **ועוד כתבו:** למרוח כל ערב לפני השינה שמן קיק- מזרז צמיחת שיער! (ניתן להשיג בחנויות טבע או במשנת יוסף במכירות הויטמינים) **ועוד כתבו:** לגידול זקן מהיר יש סגולה בדוקה ומנוסה...לעשות סיום מסכת ה. לגבי השאלה על מגבר קליטה יש אפשרות לקנות מהחברה של הטלפון מגבר שעובד רק על אותה חברה ויש אפשרות פיראטית לקנות בהזמנה. **ועוד כתבו:** שיטה חוקית חדשה, מתאים למספר אחד בכל פעם. לקנות ראוטר וייפיי שיש לו אפשרות volta (זה מאפשר לחבר טלפון ביתי לראוטר) ולעשות מסלול בחברת פלאפון של שתי סימים מקבילים למספר אחד, ולהניח בתוך הראוטר את אחד הסימים, ואחד לפלפון הרגיל. ואז לחבר לראוטר טלפון אלחוטי רגיל או טלפון ביתי. צריך להניח את הראוטר במקום עם קליטה או לקנות חוט מאריך לאנטנה ולשים את האנטנה על הגג. **ועוד:** יש מגביר קליטה, רק צריך לדעת שאם משרד התקשורת תופס אותך, זה קנס של 30,000 ש"ח! וחוף מזה זה הורס קליטה לסובבים. ו. מדיח שהכלים לא יוצאים נקיים - יכול להיות שהכלים לא היו בזוית הנכונה לקבל את המים או לנסות להשתמש בקפסולות אחרות. **ועוד כתבו:** יש חומר מיוחד לשיטיפת המדיח בקבוקון שנקרא "מנקה מדיח כלים", פעם בתקופה יש להשתמש בהתאם להוראות שע"ג האריזה. ניתן להשיג ברשתות. לפעמים זה קורה כשהמלח הולך להגמר, כדאי למלא לפני שהנורה מתריעה. ז. כיסא משרדי שיורד המושב כל רגע - בדרך כלל זה בעיה שירד הלחץ אויר בתוך הבוכנה ולסדר דבר כזה זה עולה כסף ולא תמיד זה משתלם. **ועוד כתבו:** צריך להכניס גז במוט שמחזיק

את המושב צריך למסור בחנות שיש להם קשר עם היצרן ח. חלוקה חינוך של ספרי 'חולין למסקנא' ללומדי דף היומי לקראת הלימוד במסכת חולין במסגרת הדף היומי, 0583212115 ט. דלקת במעינים - אני סבלתי מדלקת כרונית נרפאתי לחלוטין בס"ד דרך טיפול טבעי לפרטים: 0527618640 י. ורידים ברגליים במצבים מסוימים - טיפול בורידים ברגליים, הצלה והקלה גדולה מעל 90% הצלחה 0533148488 **ועוד כתבו:** יש לקחת ליקוריץ ניתן להשיג בבית טבע. מכבסים את הגרביים בתוך רשת לכיבוס **ועוד כתבו:** לא להתעצל ולגרוב גרביון אלסטי- ממש ממש מקל **ועוד כתבו:** ישנו מוצר מדהים בשם ליקוליף- הפותר את בעיית הוורידים מהשורש. רבים נושעו על ידו, לפרטים: 0533131949 **ועוד כתבו:** טיפול אוטוספאטי שעזר בצורה פלאית ולמניעה אח"כ אמרו לי לא לאכול קמח לבן בכלל, ואכן זה עזר פלאים כמו כן להמינע מכל מיני פעולות שגורמות לעומס בצד אחד כגון פיסוק רגליים וכדו' יא. למשפחה נמוכה-אני מכיר אישית משפחה כזו ועשו בדיקות וגילו שיש להם בעיה של צליאק ושינו את התזונה וב"ה כל ילדיהם גבהו בס"ד **ועוד כתבו:** לגבי גובה - לאדם אחרי גיל 20 שום דבר לא יעזור, וחבל לפרנס רמאים, עדיף לתת כסף לצדקה או ללכת להעצמה אישית. לילדים יש כל מיני פתרונות שיכולים להוסיף סנטימטר או שתיים, כמו פעילות גופנית סדירה, תזונה נכונה ושינה מספקת. אבל לא יהיה ניסים, כי זה עניין גנטי. יב. פתרון לעגיל שהילדה משכה - לא ללבוש עגילים למשך פרק זמן, האוזן היא למעשה "סחוס" שגדל עם הזמן **ועוד כתבו:** לחור עגיל- שמעתי שיש ניתוח לתקן את זה ויש מצבים שהקופה ממנת ופעמים לא אולי תלוי אם זה רק אסטטי או רפואי יג. לרגל תחילת לימוד מסכת חולין בדף היומי, ניתן לשמוע סיכומים קצרים וברורים של 7 דף בכחצי שעה, בדגש על המסקנות וה"דינים העולים" בקו יעודי בקול הלשון 0733718765 שלוחה 2 2. מומלץ ביותר לנבחני דרשו וכדו' יד. לגבי הסרת מדבקות מכלים שופכים לכלי מים רותחים (אם זה בתחתית הכוס לא צריך למלא - מספיק רבע כוס אפילו פחות) והדבר בחלק החיצוני של הכלי מתרכז מהחום ואז אפשר להפריד את המדבקה בקלות טו. מאגר יחידות דיור חינוכי ברחבי הארץ אפשר לפרסם במייל לשלוח את המילה 'טופס' למייל t@kolhayechidot.com טז. להעביר ריח לא טוב מכף הרגל: יש משחה שנקראת "רעננה" נמכרת בסופר פארם, מועיל מהר ולזמן רב מנסיון.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מי שיודע על פתרון להזעת יתר בכפות הידיים הגורמת סבל ואי נוחות נוראיים. הציעו לנו על מכשיר בשם 'יונטופורזיס' מי שיש לו נסיון בעניין, וכן היכן ניתן להשיג את זה. ב. ילד שהתחיל לגמגם מה עיצה לטפל בזה ג. מה אפשר לעשות עם סקוצ' של סנדל של ילד שנפתח כל הזמן? ד. מה הפתרון לחריקות שיניים של ילדים בלילה? ה. מי יודע איך ניתן לטפל באקנה של מבוגרים (מעל גיל 30) ו. מה אפשר לעשות למגהץ שבקצה העליון נהיה שחור שבזמן הגיהוץ הוא מלכלך בגדים? ז. בחור ישיבה סובל מפטריות ממושטות גם במעלה הרגל למעלה וכן בידים ונשלח לבדיקות דם - תפקודי כבד לקבלת תרופות דרך הפה. ניסה מגוון משחות, חומץ וכו'. האם יש דרך מוכחת אחרת מלבד התרופות שאינן מומלצות לכבד ואחרי שתוצאות הבדיקות שעשה ממילא לא מאפשרות כרגע לקחת תרופות.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת

השנה שידור חי מההדלקה של רבי אלימלך בידרמן יתקיים במירון
מטופל לרופא: כואב לי בהרבה מקומות. רופא: אז אל תלך למקומות האלו.
אצלינו קוראים לטשולנט בלי בשר טשולנט ווקאלי.
חבר זה אחד שלא יגיד לך 'אמרתי לך', למרות שהוא באמת אמר לך...
חבר זה אחד שרואה את התמונה שלך ברב קו ונשאר חבר שלך.
מדריך חתנים **אמר לשומעי לקחו** שני פרטים יסודיים בבניית בית. א. אם יש בבית מקק מיד הורגים אותו, כי הוא עלול להפחיד מאוד את האישה. ב. במהלך ספוגיה לא עוברים במקום הרטוב ויהי מה, כי זה מהווה זלזול במאמצים שלה בנקיון הבית. הבחור הלמדן התחכם ושאל: ומה הדין כשה'מקק' מגיע באמצע הספוגיה?... ענה המדריך: יהרג ואל יעבור.
טוב שוקולד פרה מופל לימון שתי פרות.
מתי ימציאו טינקו שיודע גם לבלוע מקקים?
נראה שהסכסוך בין איראן לארצות הברית בלתי פתיר. האירנים לא רוצים עסקה. הם רוצים מתווה. טראמפ לא רוצה מתווה. הוא רוצה עסקה.
במקום לקנות מכונת כביסה לא יותר זול לקנות בגדים מכובסים מסין?
שף שרגא: עדיף שוקולד צ'יפס מופל לימון צ'יפס.
מי שלא יודע לכתוב טשולנט בלי שגיאות יידע לבשל טשולנט כמו שצריך?
משונים היתושים האלו. קודם הם עוקצים כדי לברר אם טעם הדם ערב להם. אחר כך הם חוזרים ועוקצים עד שהם שבעים. אבל למה פעם שלישית, למה?

אחד כתב ברזומה שלו: בן 29 וחצי פלוס מינוס.

מישהו היה במיצר הורמוז מאז הפתיחה, ויכול לעדכן אם יש שם נגישות או פעילויות לילדים?

יותר נוח ללמוד כולל ערב בבוקר מאשר כולל בוקר בערב.

מה הקטע שכולם נותנים שם חיבה לרוגלה, ולרוגלאך. למה לא להיצמד לשם המקורי רוגל ורוגלים, כמו בורקס ובורקסים או צ'יפס וצ'יפסים.

הרגע הזה שהשעה היא 07:14 ומישהו שואל אותך מה השעה ואתה עונה לו 10:14, אחרי 4 דקות הוא שואל אותך שוב, ואתה מסתבך לענות לו..

בחור אמר קידוש לבנה, פתאום הוא שם לב שהמשגיח עוקב אחריו, התחיל לצעוק בקול 'אמר אביי'..

מה שקרים הגדולים ביותר של המאה 21 – פנייתכם חשובה לנו.

הרגע הזה שאתה בא לפתוח פחית ואתמול בדיוק קצצת ציפורניים.

באסיפת ראשי האופוזיציה החליטו כולם פה אחד, בנט יהיה ראש האופוזיציה הבא.

פעם שמעתי על מבצע שלא היה חסר תקדים.

הסיבה שעושים אפצ'י בעצימת עיניים כי יודעים את זה בעל פה.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהמ"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. הפצת העלון דרך המיל היא ללא תשלום, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א שהוא מתפלל בלב נשבר על צער של השני כאילו היה זה צער שלו. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א שזכה הדור בכזה אדם גדול השוכן בתוכו. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. עוד בירושלים מורדות גילה בקהילת בני הישיבות המפוארת אצל משפחת וייס. ניתן להדפיס את העלון עוד במודיעין עלית: שדי חמד 12 דירה 7 מודיעין עילית טלפון: 0527113571 במודיעין עילית בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. עוד במ"ע: ביהכנ"ס שיח יצחק מודיעין עילית. זמן: בכל יום ו' אחרי מנחה גדולה. ע"י הילד החשוב מאוד עדיו לגדולות אהרן יהודה לייב סילבר. עומד ליד הפתח. בבית שמש: בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והטהור רבי נחום זכריש שליט"א שקהילת אור אליהו עדיין עובדת על מידת הענווה של הגבאי המסור לכן לא נשלחו מעלותיו בשבוע זה. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים ממש. בביתר עילית: בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. בהר יונה: אצל רבינו שמחה שולמן שליט"א שבלעדיו אף

אדם לא היה מכיר את הר יונה. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון המופלא רבי יהודה רוזן שליט"א שבקרוב יתפרסם בע"ה איפה החתונה שלו תהיה. **ברכסים**: אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **בקריית מלאכי**: בישיבה ע"י הבחור המופלא הצדיק והמתמיד שעתיד להיות מגדולי הבא רבי שמואל ברוך שליט"א **באופקים**: אצל הנער הצדיק ממשיך דרכו של אחיו הנער אלחנן המברסטון מבכירי תת תורת שמשון שמפיץ במסירות ובמאור פנים כאחיו גם בחיידר וגם בבית הכנסת שערי תפילה **בחריש**: במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה**: באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון**: בישיבת עטרת שלמה. אצל הבחור המופלא בחיר הגדולים של בית השם רבי בצלאל פרדימן שליט"א שהתפילות שלו עושות רושם גדול בשמים: **עוד בראשון לציון**: ברח' דרור 21/ חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד**: בתפארתה בחוף. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **עוד באלעד**: בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **בעפולה**: ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית**: בביהמ"ד בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית**: בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהמ"ד בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה**: בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן**: אצל רבי משה חדש במנין אברכים ברחוב אהבת ישראל בקהלה החדשה ברשות הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן. וכן אצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא מבחירי ישיבת דרכי משה בבית שאן. **בגבעת שמואל**: אצל האברך הגה"צ והנחמד לכל אחד הרב עידן סוקלוד שליט"א בכולל משכן אברהם ויצחק. **ביד בנימין** בישיבת דרכי איש ע"י הבה"ח יצחק מנצור שליט"א מצדיקי הדור. **בארגנטינה** ישיבת חפץ חיים על ידי הרב היקר והאהוב על כולם רבי שלמה שמה שליט"א.